

Pakko sanoa! -festivaali vierailee Suomussalmen vienankarjalaiskylissä

Pakko sanoa! -taidefestivaalin tämän vuoden teemana on Koti.

- Teeman kautta pohditaan kotia sekä henkisenä että fyysisenä paikkana, juurten merkitystä sekä sitä, mitä kodin menettäminen ja juurten katkeaminen merkitsevät, sanoo festivaalin taiteellinen johtaja **Annukka Ruuskanen**.

Tapahtuma järjestetään Suomussalmella 27.–29. syyskuuta 2024.

Lauantain 28. syyskuuta 2024 festivaalipäivä toteutetaan Kuivajärven ja Hietajärven vienankarjalaiskylissä, jotka sijaitsevat Suomussalmella, Venäjän rajan välittömässä tuntumassa. Kuntakeskuksesta niihin on matkaa noin 80 kilometriä. Suomen puolella vienankarjalaiskylä on ainoastaan kolme, edellisten lisäksi Rimmin kylä Kuhmossa. Rajan ylittävä kanssakäyminen oli luontevaa Suomen ja Venäjän Karjalan välillä Ukrainan sodan alkamiseen asti, mutta nyt yhteys on poikki.

Festivaalin opastetulla bussimatalla vienankarjalaiskyliin pysähdytään aluksi Vuokin työväentalossa. Ohjelmassa on *Itkujuhla*-teos, joka on hiljattain näyttelijäksi valmistuneen **Heli Hyttisen** omaelämäkerrallinen sooloesitys äänellä itkemisestä. Esitys on saanut inspiraationsa näyttelijän isoisan isoäidistä, **Irinja Reijosesta** (1871–1959), joka oli aikansa tunnetuimpia karjalaisia itkijänaisia. Esitys on itkemisen ylistys, jossa dokumentaariset arkistomateriaalit ja muistojen uudelleen kuvittelu yhdistyvät toisiinsa luoden koskettavan itkujuhlan. Esityksen ovat ohjanneet **Laura Rämä** ja Heli Hyttinen. Esitys sai ensi-iltansa Helsingissä Tuomiokirkon kryptassa lokakuussa 2023.

Vuokissa ohjelmaan kuuluu myös kylätoimikunnan valmistama lounas. Sen jälkeen matka jatkuu Hietajärvelle, jossa runonlaulaja **Jussi Huoviselle** rakennetussa perinnetalossa kuullaan kansanmuusikko, itkuvirsiasiantuntija **Emmi Kuittisen** akustinen konsertti. Mennessä vieraillaan myös Kuivajärven ortodoksisessa tsasounassa.

- Kuivajärvellä nähtävät esitykset tuovat aitoon vienankarjalaiseen ympäristöön tässä ajassa elävien nuorten esiintyjien henkilökohtaiset tulkinnat itkuvirsiperinteestä sekä kodin ja juurien merkityksestä.

Teemapäivä päättyy Hotelli Kiannon Kuohujen ravintolasalissa järjestettävään iltaan, jossa esiintyy tanssitaiteilija **Reijo Kela** sekä Suistamon Sähkö -yhtye. Riehakas ja mukaansatempaava tanssibändi yhdistää etno- ja teknomusiikkia, joiden juurina on karjalaisia paikallisiaihteita.

Vienankarjalaisella kulttuurilla Kainuussa on monen vuosisadan perinteet, mutta onko vienankarjalaisuudella ja Karjalan kielellä tulevaisuutta? Kulttuuriin on kuulunut olennaisesti itkuvirsien laulaminen häissä, hautajaisissa, vieraisissa ollessa, kalmistoissa, tavattaessa ystäviä ja pois lähdettäessä. Laulu ja soitto ovat kuvastaneet kaikkia tunteita ja elämän tilanteita. Karjalaiset itkuvirsien taitajat viestivät terveisensä rajan yli laulamalla itkuvirsiä. Tällä hetkellä kylät ovat tyhjentyneissä asukkaista, ja karjalan kielen taitajia on enää hyvin vähän.

PAKKO SANOJA!

Kuivajärvi ja Hietajärvi kuuluvat Vienan reittiin, joka tunnetaan myös nimellä Vuokin reitti. Tämä kulkuväylä on ollut tuhansien vuosien ajan metsästäjien, sotilaiden, runonkerääjien ja laukkukauppioiden käyttämä tie Suomen ja Vienan Karjalan välillä. Se on osa muinaista kauppateitä Perämereltä Vienanmerelle. Vienan reittiä pitkin myös **Elias Lönnrot** kulki runonkeruumatkoillaan Vienan Karjalaan. Vienan reitti on muinaismuistolaiilla suojeltu kulttuurihistoriallinen polku ja valtakunnallisesti merkittävä arkeologinen kohde.

Kuudes Pakko sanoa! -festivaali järjestetään Suomussalmella 27.–29. syyskuuta 2024. Koko ohjelmisto julkistetaan toukokuuhun mennessä. Liput tulevat myyntiin toukokuun alussa.

Tapahtuman pääjärjestäjänä toimii Työväen Näyttämöiden liitto yhteistyössä Suomussalmen kunnan ja Teatteri Retikan kanssa. Tämän vuoden festivaalia tukevat Suomen Kulttuurirahaston päärahaston ja Kainuun rahasto sekä Taiteen edistämiskeskus.

Pakko sanoa! -festivaali hakee aiheensa kainuulaisesta todellisuudesta ja pyrkii puhuttelemaan sekä paikallista että valtakunnallista yleisöä. Aiempien festivaalien teemoina ovat olleet muun muassa Syrjässä (2022) ja Rajalla (2023).

Kuvapankki: www.tnl.fi/kuvapankki

Lisätietoja:

Annukka Ruuskanen
taiteellinen johtaja
annukka@tnl.fi
050-540 38 02

Päivi Hämäläinen
tuottaja
paivi@tnl.fi
0400-361 234

SUOMUSSALI

TEATTERI
Retikka
kulttuuria korven keskellä

Taiteen edistämiskeskus
Centret för konstfrämjande
Arts Promotion Centre Finland

